

Zpráva o šetření

ve věci společnosti A.

A - Předmět šetření

Dne 15. října 2014 se na veřejnou ochránkyni práv Mgr. Annu Šabatovou, Ph.D., obrátila společnost A., se sídlem xxx, zastoupená zmocněncem panem B. B. (dále také „stěžovatelka“), se stížností na postup odboru státního dohledu Ministerstva spravedlnosti (dále jen „odbor dohledu“) při vyřizování stížnosti ze dne 31. ledna 2014.

Z podání a připojených příloh vyplynulo, že odboru dohledu byla dne 6. února 2014 doručena stížnost stěžovatelky na postup soudního exekutora JUDr. Filipa Exnera, Exekutorský úřad Praha 7 (dále také „soudní exekutor“), v exekučním řízení vedeném pod sp. zn. 151 EX 167/13. Předmětem stížnosti byla neoprávněnost exekuce vyklizením domu na adrese yyy (dále také „nemovitost“), a související exekuce prodejem movitých věcí povinného, pana B. B. Nemovitost užívala stěžovatelka na základě nájemní smlouvy uzavřené s povinným jako pronajímatelem.

Přípisem ze dne 10. února 2014¹ informoval odbor dohledu pana B. B., že zahájil dle ustanovení § 7 exekučního řádu² výkon státního dohledu a požádal soudního exekutora o vyjádření a poskytnutí příslušné spisové dokumentace.

Prošetřením neshledal obor dohledu v postupu soudního exekutora pochybení, o čemž informoval stěžovatelku, resp. pana B. B. (dále také „povinný“)³, přípisem ze dne 25. dubna 2014.⁴

Ke skutkovým zjištěním odbor dohledu uvedl (cituji): „Dle vyjádření soudního exekutora jste obýval zmíněnou nemovitost více jak tři roky neoprávněně, neboť tato byla v roce 2011 vydražena soudní exekutorkou JUDr. Karasovou. Vyklizením předmětné nemovitosti byl pověřen soudní exekutor JUDr. Exner na základě pověření, které vydal Obvodního soudu pro Prahu 9 pod č. j.: 74 EXE 1625/2013-12. Další postup soudního exekutora JUDr. Exnera byl zcela v souladu se zákonem a neshledáváme v něm žádné pochybení.“

Stěžovatelka se závěry odboru dohledu nesouhlasí a zastává názor, že vyklizení nemovitosti a zabavení jejích movitých věcí bylo neoprávněné.

¹ přípis č. j. MSP-106/2014-OSD-ENA/3

² zákon č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů

³ Pan B. B. je v exekučním řízení osobou povinnou a zároveň zmocněnec společnosti A.

⁴ přípis č. j. MSP-106/2014-OSD-ENA/7

Stěžovatelka zároveň považuje za pochybení, že odbor dohledu nereagoval na stížnost jako na podání společnosti A..

Vyřízení podnětu jsem se na základě pověření veřejné ochránkyně práv ujal já, neboť ochránkyně využila své možnosti, dané jí ustanovením § 2 odst. 4 zákona o veřejném ochránci práv⁵, přenést na mě některé oblasti své působnosti, mezi které spadá i dohledová působnost Ministerstva spravedlnosti vůči soudním exekutorům.

S ohledem na výše uvedené jsem se rozhodl ve věci dle ustanovení § 14 zákona o veřejném ochránci práv zahájit šetření zaměřené na postup odboru dohledu při prošetřování stížnosti stěžovatelky a předkládám následující zprávu o výsledku šetření.

B - Skutková zjištění

V rámci zahájeného šetření jsem požádal Mgr. Zdeňku Přenosilovou, tehdejší ředitelku odboru dohledu (dále jen „ředitelka odboru dohledu“), o zdůvodnění, proč byla stížnost vyhodnocena jako nedůvodná, z jakých podkladů při hodnocení odbor dohledu vycházel a zda považuje odůvodnění vyrozumění stěžovatelky za dostatečné.

Na žádost reagovala ředitelka odboru dohledu přípisem ze dne 3. dubna 2015⁶, jehož přílohou byla i dokumentace spisu vedeného pod č. j. MSP-106/2014-OSD-ENA, a k věci uvedla následující.

Na základě předmětné stížnosti zahájil odbor dohledu standardním způsobem výkon státního dohledu. Pan B. B. ve stížnosti namítal neoprávněnost exekuce vyklizením, neboť nemovitost užívala na základě nájemní smlouvy s ním uzavřené⁷ společnost A. Dále vznášel námitky proti zabavení majetku společnosti A. a jeho osobního majetku.

Z vyjádření soudního exekutora a přiložených listin odbor dohledu zjistil, že Obvodní soud pro Prahu 9 usnesením ze dne 7. května 2013 (č. j. 74 EXE 1625/2013) pověřil soudního exekutora provedením exekuce vyklizením uvedené nemovitosti. Povinný obýval nemovitost neoprávněně, neboť byla vydražena již v rámci exekuce v roce 2011.

Skutečnost, že stěžovatelka měla nemovitost v nájmu, nemá dle ustanovení § 341 odst. 1 občanského soudního řádu⁸ pro exekuci vyklizením nemovitosti význam. Na termín vyklizení byl povinný soudním exekutorem řádně upozorněn, měl

⁵ zákon č. 349/1999 Sb., o veřejném ochránci práv, ve znění pozdějších předpisů

⁶ přípis č. j. MSP-106/2014-OSD-ENA/11

⁷ Osoba pronajímatele je totožná s osobou zmocněnce společnost A.

⁸ Ustanovení § 341 odst. 1 zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu, ve znění pozdějších předpisů: „Výkon rozhodnutí se provede tak, že soud učiní opatření, aby z vyklizovaného objektu

a) byly odstraněny věci patřící povinnému a příslušníkům jeho domácnosti, jakož i věci, které sice patří někomu jinému, ale jsou se souhlasem povinného umístěny ve vyklizovaném nebo na vyklizovaném objektu,

b) byli vykázáni povinný a všichni, kdo se tam zdržují na základě práva povinného.“

proto možnost vyklidit nemovitost dobrovolně, což neučinil. Přes výzvy soudního exekutora si osobní věci nacházející se v nemovitosti nepřevzal, a byly proto uskladněny ve skladu soudního exekutora.

K námitce zabavení majetku stěžovatelky ředitelka odboru dohledu uvedla, že při exekuci vyklizením nemovitosti vedené současně i k vymození nákladů oprávněného a nákladů exekuce je možné provést současně mobiliární exekuci⁹. Soudní exekutor (jeho vykonavatel) má právo vstoupit do bytu, případně jiných prostor, kde má povinný své věci, a sepsat movité věci, o nichž předpokládá, že jsou povinného¹⁰. Soupis se neprovede, pokud je na místě nepochybně prokázáno, že tyto věci povinnému nepatří. Vlastník věcí, které nejsou povinného a byly sepsány, může podat návrh na vyškrtnutí věci ze soupisu¹¹. V případě, že soudní exekutor návrhu (byť jen částečně) nevyhoví, může se vlastník bránit podáním žaloby na vyloučení věci z exekuce¹². Dle vyjádření ředitelky odboru dohledu soudní exekutor v místě vyklizené nemovitosti dne 9. září 2013 zjistil, že na místě samém se nenachází žádné sídlo společnosti, nýbrž běžná domácnost stěžovatele.

Ředitelka odboru dohledu na závěr uvedla, že vyrozumění pana B. B. dopisem ze dne 25. dubna 2014 (č. j. MSP-106/2014-OSD-ENA/7) považuje za dostatečné.

C - Hodnocení věci zástupcem ochránkyne

Zákon o veřejném ochránci práv mi ukládá povinnost působit k ochraně osob před jednáním úřadů a dalších institucí uvedených ve zmíněném zákoně, pokud je v rozporu s právem, neodpovídá principům demokratického právního státu a dobré správy, jakož i před jejich nečinností, a tím přispívat k ochraně základních práv a svobod.¹³

Po prostudování věci **souhlasím se závěry odboru dohledu, že stížnost na postup JUDr. Filipa Exnera, Exekutorský úřad Praha 7, při exekuci vyklizením nemovitosti byla nedůvodná. Pochybení však spatřuji ve způsobu, jakým odbor dohledu na stížnost stěžovatelky reagoval.**

Z poskytnuté dokumentace je zřejmé, že před samotným vyklizením nemovitosti na adrese yyy, provedl soudní exekutor dne 9. září 2013 na místě samém místní šetření, kdy zjistil, že se nejedná o sídlo společnosti, ale běžnou domácnost povinného. V nemovitosti byl přítomen povinný, který přivolal Policii ČR. Příslušníci policie ho po svém příjezdu poučili, že musí pokyny soudního exekutora uposlechnout. Soudní exekutor provedl soupis movitých věcí a doručil povinnému vyrozumění o termínu vyklizení, který stanovil na 27. září 2013.

⁹ Ustanovení § 339 odst. 2 občanského soudního řádu ve spojení s ustanovením § 58 exekučního řádu; plné znění obou právních předpisů je možné dohledat např. na webových stránkách <http://www.zakonyprolidi.cz/>.

¹⁰ ustanovení § 325a a násl. občanského soudního řádu

¹¹ ustanovení § 68 exekučního řádu

¹² ustanovení § 267 občanského soudního řádu

¹³ ustanovení § 1 odst. 1 zákona o veřejném ochránci práv

Návrhem ze dne 24. září 2013 požádal povinný o odklad a zastavení exekuce. Soudní exekutor odložil termín vyklizení do doby, než bude o návrhu povinného rozhodnuto. Následně usnesením ze dne 16. října 2013 (č. j. 74 EXE 1625/2013-28) Obvodní soud pro Prahu 9 návrh zamítl a v odůvodnění mj. konstatoval: „*Situace, kdy povinný vystupuje jako zmocněnec nového vlastníka, vzbuzuje pochybnosti o jednání povinného, spíše nasvědčuje tomu, že povinný se splnění svých povinností chce úmyslně vyhnout.*“

Dne 23. září 2013 D. B. (syn povinného) a stěžovatelka podali návrh na vyškrtnutí věci ze soupisu. Oba návrhy soudní exekutor dne 10. října 2015 zamítl,¹⁴ proto stěžovatelka podala u Obvodního soudu pro Prahu 9 vylučovací žalobu vedenou pod sp. zn. 17 C 160/2013.¹⁵ V návrzích ale nebyla uvedena hotovost, smlouvy stěžovatelky či šek na částku 300.000.000,- EUR, jejichž neoprávněné zabavení stěžovatelka ve stížnosti namítá. Soudní exekutor pak stanovil nový termín vyklizení nemovitosti na 27. ledna 2014 a vyrozuměl o něm povinného.¹⁶ Povinný v mezidobí nemovitost dobrovolně nevyklidil.

Dne 27. ledna 2014 se uskutečnila exekuce vyklizením nemovitosti.¹⁷ Na místě samém sepsal soudní exekutor protokol o vyklizení, z něhož vyplývá, že úkon byl zahájen v 10:00 hodin a povinný nemovitost opustil v 11:30 hodin. Osobní věci povinného, které si z nemovitosti neodnesl, uskladnil soudní exekutor ve služebním skladu. Dne 13. února 2014 soudní exekutor odbor dohledu informoval, že ho o vydání osobních věcí povinný doposud nepožádal.

Výše uvedený popis průběhu exekučního řízení ve vyrozumění odboru dohledu ze dne 25. dubna 2014, č. j. MSP-106/2014-OSD-ENA/7, postrádám. Při hodnocení **obsahové stránky** předmětného vyrozumění musím konstatovat, že je velmi stručné a působí poněkud „formulářově“. Odbor dohledu se při hodnocení námitek stěžovatelky omezil pouze na konstatování, že postup soudního exekutora byl zcela v souladu se zákonem. Vyrozumění o výsledku státního dohledu tak není v souladu s **principy dobré správy**.¹⁸

Ačkoliv nezpochybňuji, že činností orgánu dohledu nelze suplovat činnost institucí poskytujících právní poradenství¹⁹, **odbor dohledu musí respektovat zásadu přesvědčivosti a vstřícnosti**. Vyrozumění tedy mělo obsahovat konkrétní vyjádření k jednotlivým námitkám stěžovatelky i přesvědčivé odůvodnění, proč odbor dohledu pochybení soudního exekutora neshledal.

¹⁴ usnesení č. j. 151 EX 167/13-54 a usnesení č. j. 151 EX 167/13-56

¹⁵ Řízení bylo pravomocně ukončeno dne 19. června 2014.

¹⁶ vyrozumění ze dne 10. prosince 2013, č. j. 151 EX 167/13-68

¹⁷ Průběhu vyklizení byla přítomna i Policie ČR.

¹⁸ Veřejný ochránce práv. Principy dobré správy [online]. Brno: Kancelář veřejného ochránce práv [cit. 26. 6. 2015]. Dostupné z: <http://www.ochrance.cz/stiznosti-na-urady/pripady-a-stanoviska-ochrance/principy-dobre-spravy/>.

¹⁹ Ministerstvo spravedlnosti je podle ustanovení § 11 zákona č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky, ve znění pozdějších předpisů, ústředním orgánem státní správy pro soudy a státní zastupitelství, státní správy pro vězeňství a státní správy pro probaci a mediaci. Z uvedeného vymezení kompetencí Ministerstva spravedlnosti vyplývá, že Ministerstvo spravedlnosti není oprávněno poskytovat právní rady.

Přestože odbor dohledu jednotlivé námitky stěžovatelky prošetřil, záležitost jí nedostatečně a nepřesvědčivě vysvětlil.

Dále nemohu přehlédnout, že se na odbor dohledu se stížností obrátila společnost A., zastoupená zmocněncem panem B. B.. Odbor dohledu však od počátku koncipoval svá vyjádření jako reakce na stížnost pana B. B., povinného v předmětném exekučním řízení.

Je sice pravda, že zmocněnec stěžovatelky a pan B. B. (povinný v exekučním řízení) je jedna a tatáž osoba, přesto však měl odbor dohledu vycházet z toho, že se na něj obrátila společnost A. Písemnosti odboru dohledu měly ve svém obsahu tuto skutečnost reflektovat.

D - Závěry

Na základě výše popsaných zjištění a úvah jsem ve smyslu ustanovení § 18 odst. 1 zákona o veřejném ochránci práv dospěl k přesvědčení, že se odbor dohledu dopustil pochybení, neboť na stížnost stěžovatelky řádně nereagoval, když zaměnil subjekt, který se na něj obrátil, a nedostatečně vysvětlil a odůvodnil své závěry.

Zprávu o šetření zasílám ředitelce odboru insolvenčního a exekučního dohledu Ministerstva spravedlnosti a žádám, aby se v zákonné lhůtě 30 dnů od jejího doručení vyjádřila ke zjištěným pochybením a informovala mě o přijatých opatřeních k nápravě. Zpráva shrnuje mé dosavadní poznatky, které mohou být podkladem pro závěrečné stanovisko.

O svých zjištěních a závěrech informuji rovněž stěžovatelku.

JUDr. Stanislav K ř e č e k v. r.
zástupce veřejné ochránkyně práv
(zpráva je opatřena elektronickým podpisem)